

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЦЕНТРАЛЬНА МЕТОДИЧНА РАДА

МАТЕРІАЛИ

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ЦЕНТРАЛЬНОЇ МЕТОДИЧНОЇ РАДИ ЗДМФУ**

СТРАТЕГІЇ

**ФУНКЦІОНУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ СИСТЕМИ
СУЧАСНОЇ МЕДИЧНОЇ ТА ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ОСВІТИ
В УМОВАХ ВИКЛИКІВ СЬОГОДЕННЯ**

08 червня 2023 року, м. Запоріжжя

Запоріжжя, 2023

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ ПРЕДМЕТУ "МЕДИЧНА БІОЛОГІЯ" В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	113
О.Б. Приходько, Т.І. Ємець, А.П. Попович, О.Г. Алієва, Г.Ю. Малєєва, К.В. Гавриленко, О.О.Шеметенко	
ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАРМАЦЕВТІВ – ІНТЕРНІВ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ.....	113
Є.С. Пругло, Н.А. Іванькова	
ПІДХОДИ ДО ПІДГОТОВКИ ВИПУСКНИКІВ-ПЕДІАТРІВ ДО СКЛАДАННЯ ІНТЕГРОВАНОГО ТЕСТОВОГО ІСПИТУ «КРОК-2» В РЕАЛІЯХ ВОЄННОГО ЧАСУ	114
Ю.Г. Резніченко, О.М. Гиря, А.В. Каменщик, О.М. Лебединець	
МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ДОДАТКУ SHARE POINT ДЛЯ СТВОРЕННЯ САЙТІВ РІЗНИХ ТИПІВ..	116
О.А. Рижов, Ю.М. Пишнограєв	
ВИКОРИСТАННЯ ВІДЕОДОПОВІДЕЙ ПРИ ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТА ДО ВІДПОВІДІ НА ПРАКТИЧНОМУ ЗАНЯТТІ	119
О.А. Рижов, Н.І.Строїтелева	
ЗМІНА ПАРАДІГМИ НАВЧАННЯ НА ПОЧАТКУ ЕПОХИ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ	121
О.А. Рижов, Н.А. Іванькова	
ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА КАФЕДРІ ІНФЕКЦІЙНИХ ХВОРОБ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	124
О.В. Рябоконець, О.О. Фурик, К.В. Калашник, Т.Є. Оніщенко	
ПРАКТИЧНИЙ ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ СЦЕНАРІЇВ ВІРТУАЛЬНОГО ПАЦІЄНТА У ДИСТАНЦІЙНІЙ ФОРМІ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ.....	126
О.В. Рябоконець, О.О. Фурик, К.В. Калашник	
ПРИНЦИПИ ОРГАНІЗАЦІЇ МОНІТОРИНГУ ЯКОСТІ ОСВІТИ	128
О.В. Рябоконець, Т.Є. Оніщенко, О.О. Фурик, Г.В. Веницька	
НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА РОБОТА КАФЕДРИ ХІРУРГІЯ 2 ННПО	130
Д.Ю. Рязанов	
ДОСВІД ТА МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ВИПУСКНИХ КУРСІВ НА КАФЕДРІ ЗАГАЛЬНОЇ ГІГІЄНИ, МЕДИЧНОЇ ЕКОЛОГІЇ ТА ПРОФІЛАКТИЧНОЇ МЕДИЦИНИ.....	132
А.І. Севальнев, Ю.Д. Сушко, О.В. Кірсанова	
ТЕЛЕМЕДИЦИНА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ЯК ОДИН З ВАРІАНТІВ ПОКРАЩЕННЯ ПІСЛЯДИПЛОМНОГО НАВЧАННЯ ЛІКАРІВ-КУРСАНТІВ КУРСУ «ПРОМЕНЕВА ДІАГНОСТИКА» ПРИ КАФЕДРІ «ОНКОЛОГІЯ, ОНКОХІРУРГІЯ ТА ПРОМЕНЕВА ДІАГНОСТИКА»	135
О.С. Семенцов, С.Ю. Наконечний, В.В. Якименко, М.В. Рудик	
ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ ВИХОВНОЇ РОБОТИ В ЗДМФУ: ТРАНСФОРМАЦІЙНИЙ ДОСВІД І СТРАТЕГІЧНІ ПЕРСПЕКТИВИ.....	136
Н.В. Спиця	
ПРО ДИСТАНЦІЙНЕ ВИКЛАДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СОЦІАЛЬНА МЕДИЦИНА, ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я» НА 6-Х КУРСАХ МЕДИЧНИХ ФАКУЛЬТЕТІВ І МОЖЛИВОСТІ ЙОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ.....	138
В.В. Таранов	
ПИТАННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ НА КАФЕДРІ УПРАВЛІННЯ ТА ЕКОНОМІКИ ФАРМАЦІЇ ЗАПОРІЗЬКОГО ДЕРЖАВНОГО МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	139
Н.О. Ткаченко, В.О. Демченко, О.В. Литвиненко, В.О. Демченко, Н.М. Червоненко, Т.П. Зарічна, Т.В. Маганова	

Підсумковий контроль з кожного модулю проводиться в тестовій формі (80 тестів) з традиційною системою оцінювання.

Самостійна робота студентів (СРС) реалізується за допомогою спеціального онлайн-курсу з предмету, що містить в собі теоретичну частину, глосарій, питання для самоконтролю, тести для поточного та заключного контролю. Означені тести використовуються для тестування в MS «Тімс». Результати тестування надсилаються викладачу у вигляді скріншотів.

Підготовка до іспиту КРОК-2 проводиться шляхом щоденного опрацювання протягом перших п'яти днів циклу підготовленої для цієї мети бази тестів. На це, зазвичай, відводиться одна година навчального часу. Означена база містить в собі понад 100 тестів, серед яких близько половини складають тести, що використовувались на офіційному іспиті в попередні роки. Опрацювання тестів передбачає використання презентацій з виділенням правильних відповідей, які докладно коментуються викладачем. В разі виникнення питань надаються додаткові роз'яснення.

Описана методика викладання дисципліни загалом дозволяє досягти виконання навчальних завдань, але не є вільною від певних вад. До них належать, зокрема, наступні:

В умовах, що склалися, ми вимушені скасувати значну частину обмежень щодо тривалості тестування та виконання навчальних завдань. В результаті цього частина студентів надсилає виконані завдання або «відшліфовані», або списані у колег, що призводить до неадекватного завищення оцінок.

Частина студентів на заняттях присутня формально, або на певний період відволікається від них, - при намаганні викладача вступити в діалог, виявляється що зв'язку немає. Перевірити, чи це викликано об'єктивними причинами, чи несумлінним ставленням до занять з боку студентів, неможливо.

Маємо також проблеми з візуалізацією спілкування зі студентами. В більшості випадків студенти відмовляються від неї, посилаючись на непрацюючу камеру, або її відсутність, на необхідність економії мобільного інтернету і т.і., що теж неможливо перевірити.

Ще однією з проблем є відсутність єдиного підходу до документування і використання у загальній оцінці результатів виконання СРС. На цей час ці результати зараховуються тільки як виконана робота, і в загальній оцінці участі не приймають.

Висновки. Для усунення цих вад, чи, принаймні, зменшення їхнього впливу на навчальний процес, вважаємо за доцільне вжити наступних заходів:

1. Студентів, які перебувають на тимчасово окупованій території та в зоні бойових дій, виділити в окремі групи. Розробити для них окремий сценарій з урахуванням можливих проблем зі зв'язком чи їхніми особливими обставинами.

2. Студентів, які перебувають на території, підконтрольній Україні, зобов'язати вирішити усі свої проблеми із засобами зв'язку, виходити на зв'язок за першою вимогою викладача, виконувати завдання у встановлені викладачем терміни

3. Прийняти рішення щодо документування і використання результатів виконання СРС у загальній оцінці.

ПИТАННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ НА КАФЕДРІ УПРАВЛІННЯ ТА ЕКОНОМІКИ ФАРМАЦІЇ ЗАПОРІЗЬКОГО ДЕРЖАВНОГО МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Н.О. Ткаченко, зав. кафедри; В.О. Демченко, доцент; О.В. Литвиненко, доцент; В.О. Демченко, доцент; Н.М. Червоненко, доцент; Т.П. Зарічна, доцент, Т.В. Маганова, асистент

Ключові слова: якість, освітній процес, магістри фармації.

Кафедра управління та економіки фармації є випускною профільною кафедрою фармацевтичних факультетів, на якій викладаються низка дисциплін організаційно-управлінського профілю та здійснюється методична, наукова й виховна робота.

Незважаючи на складні умови – війна росії проти України, плінність кадрів на кафедри та 100% онлайн формат навчання, які обумовлені воєнним станом, не вплинули на якість освітнього процесу, адже колектив віддано працював для досягнення мети – підготувати та випустити висококваліфікованих магістрів фармації.

Системний підхід до організації освітнього процесу керівництвом університету (використання єдиної освітньої платформи Teams, чіткі керівництва у вигляді наказів, автоматизація управління та взаємодії між підрозділами) надав можливість якісно підготувати методичне забезпечення (робочі програми, силабуси, навчально-методичні посібники, практикуми, збірники тестових завдань, презентації лекцій, онлайн курси тощо) дисциплін «Організація та економіка фармації», «Фармакоэкономика», «Фармацевтичний менеджмент та маркетинг», «Соціальна фармація», «Системи якості у фармації», «Організація і економіка у фармації та парфумерно-косметичній галузі», «Менеджмент та маркетинг у фармації і парфумерно-косметичній галузі», «Системний аналіз діяльності фармацевтичних закладів», «Виробнича фармацевтична за спеціалізацією. Організація та економіка фармації», «Виробнича фармацевтична за спеціалізацією. Фармацевтичний менеджмент та маркетинг».

Увесь організаційно-методичний матеріал було розміщено на електронних ресурсах кафедри та продубльовано у відповідних навчальних командах у Teams. Заняття проводилися у дедлайн форматі з можливістю пролонгації виконання практичних завдань й контрольного тестування з тематики дисциплін індивідуально для студентів, що знаходилися у різних умовах навчання (на окупованій території, за кордоном, відключення світла, відсутність інтернету тощо).

Крім того, проведення лекційних та практичних занять проходило з обов'язковим відеозаписом, що дозволяло студентам, що під'єднувалися до навчання в асинхронному режимі, бути «у курсі» питань, які розглядалися на занятті або яким викладач приділяв особливу увагу. Зазначена система навчання дозволила охопити 100% студентів і тримати з ними зв'язок.

Аналізуючи проблемні питання, які виникали протягом навчального року, можна виділити декілька головних:

По-перше, високе фізичне вигорання викладачів, адже спілкування зі студентами, що працювали у асинхронному режимі, це додаткові години до аудиторної роботи, яка не припинялася і у вихідні дні.

По-друге, це збільшення роботи технічного характеру: призначення окремих індивідуальних завдань, їх перевірка, облік, пояснення помилок та незрозумілих питань індивідуально для студентів, що працювали у асинхронному режимі, налагодження технічного зв'язку з представниками практичної фармації для проведення виробничої практики.

По-третє, дублювання означених вище процесів для обов'язкового паперового ведення облікової документації щодо освітнього процесу за 10 дисциплінами для студентів денної та заочної форми навчання.

По-четверте, як наслідок вище вказаного - зменшення часу на наукову діяльність викладача та профорінтаційну чи виховну роботу зі студентами.

Однак, не зважаючи на усі труднощі колектив кафедри активно приймав участь у методично-наукових заходах різного рівня.

Так, було захищено дисертацію на здобуття ступеня доктора філософії, зроблено доповіді на конференціях, опубліковано статті та тези. На кафедрі велось виконання 24 кваліфікаційних (магістерських) робіт різнопланової тематики, які було своєчасно виконано і, які пройшли рецензування, передзахист та допущені до публічного захисту.

Кафедра продовжила тісну співпрацю з відповідними провідними кафедрами Вінницького національного медичного університету імені М.І. Пирогова, Івано-Франківського національного медичного університету, Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, Національного фармацевтичного університету, Одеського національного медичного університету, Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського та ін.

Викладачі кафедри знайшли час і на підвищення своєї професійної майстерності – пройшли курси підвищення кваліфікації «Організація навчального процесу на базі хмарних сервісів MS Office 365 та MS Teams для дистанційної та змішаної форми навчання».

Все зазначене дало підґрунтя для перегляду і оновлення методичного матеріалу за усіма дисциплінами з урахуванням актуальних питань сучасної практичної фармації, удосконаленням педагогічних підходів до викладання дисциплін управлінсько-організаційного напрямку.

Таким чином, на сьогодні колектив кафедри управління та економіки фармації працює над удосконаленням форм навчання, оновлення навчально-методичних видань, підвищенням матеріально-технічної бази для розвитку нових наукових векторів практичної фармації.

Щодо пропозицій, то, на думку співробітників кафедри, найближчим часом є потреба в уніфікації документів облікового та звітного характеру, що призведе до усунення дублювання та вивільнить час для інших видів робіт.

ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ НА КАФЕДРІ ФАРМАКОГНОЗІЇ, ФАРМАКОЛОГІЇ ТА БОТАНІКИ

С.Д. Тржецинський (завідувач кафедри), В.І.Мозуль (доцент кафедри)

Ключові слова: науково-інноваційні підходи викладання.

В умовах воєнного стану заклади вищої освіти стають осередком, який дає змогу студентам отримувати не лише знання, але й психологічну підтримку, не втрачати відчуття приналежності до спільноти. Тому надзвичайно важливо гнучко підходити до організації навчальної роботи та налаштовувати освітній процес так, щоб він був комфортним і безпечним для студентів та викладачів.

У листі Міністерства освіти і науки України «Про організацію освітнього процесу» наголошено на необхідності організації навчання у закладах вищої освіти за допомогою дистанційної форми. Дистанційна форма організації освітнього процесу в умовах воєнного стану є найбезпечнішою та найоптимальнішою

На сьогодні нашому вищому медичному навчальному закладі освітній процес здійснюється у формі дистанційного або комбінованого навчання. Для досягнення оптимальних результатів застосовуються різноманітні методи – синхронне і асинхронне навчання. Перше має на увазі онлайн взаємодію викладача та студента з використанням засобів відеозв'язку, в той час, як асинхронний вид онлайн-навчання виключає прямий контакт студента з викладачем. При використанні дистанційного навчання саме студент виступає ініціатором і модератором. Ефективність освоєння курсу безпосередньо пов'язана з правильним вибором співвідношення форм і характеру подачі матеріалу, винесеного на аудиторне і самостійне вивчення. В оптимальному поєднанні форм і методів навчання полягає суть технології змішаного навчання. Однак при будь-якій пропорції поєднання перерахованих форм, вони повинні складати єдиний навчальний процес, а частина виноситься на самостійну роботу з дистанційним характером взаємодії з викладачем. В умовах реалізації освітнього процесу на викладачів вищих медичних закладів, крім колосальної відповідальності за якість навчання, збільшується й навантаження на нього. На практиці для оптимізації інформаційного забезпечення студентів на кафедрі надається студенту повна інформації організаційного характеру – відкритий доступ до робочої програми та критеріям оцінювання знань в тому числі самостійної роботи. На сайті кафедри розташований графік проведення практичних занять, лекцій, іспитів і заліків з дисциплін поряд з графіком дистанційних консультацій викладача. Значно зменшує навантаження на викладача наявність доступних студенту відео ресурсів із записом лекцій, семінарів, консультацій та презентаційних матеріалів до них. Це забезпечує можливість для студента у випадку пропуску аудиторного заняття з тієї чи іншої причини оптимізувати його самостійну роботу. Для студента на сайті кафедри є наявність різноманітних рекомендацій та докладних вказівок щодо здійснення самостійної навчальної діяльності, довідкових матеріалів із зразками звітів про виконання практичних